

Cuprins

Cuvânt înainte.....	XV
Abrevieri.....	XVII
Capitolul I. Obiectul științelor juridice și locul lor în ansamblul științelor.....	1
Secțiunea 1. Știința și clasificarea științelor	1
Secțiunea a 2-a. Obiectul științelor juridice și clasificarea lor	2
Secțiunea a 3-a. Știința dreptului.....	3
Capitolul II. Obiectul teoriei generale a dreptului	5
Secțiunea 1. Locul teoriei generale a dreptului în sistemul științelor juridice.....	5
Secțiunea a 2-a. Conținutul teoriei generale a dreptului.....	7
Secțiunea a 3-a. Necesitatea teoriei generale a dreptului	8
Capitolul III. Fenomenul de Drept.....	10
Secțiunea 1. Ce este dreptul?.....	10
Secțiunea a 2-a. Importanța și necesitatea studiului dreptului.....	12
Capitolul IV. Valorile dreptului	14
Secțiunea 1. Trilogia valorilor dreptului	14
§1. Securitatea (siguranța, stabilitatea).....	14
§2. Justiția.....	14
§3. Progresul social	15
Secțiunea a 2-a. Justiția, valoare fundamentală a dreptului.....	15
Secțiunea a 3-a. Drepturile omului în Constituția României.....	16
Capitolul V. Raportul juridic și norma juridică	18
Secțiunea 1. Premisele raportului juridic.....	18
Subsecțiunea 1. Norma juridică.....	18
§1. Precizări prealabile	18
§2. Locul normei juridice în ansamblul normelor sociale	18
2.1. Definiția normei juridice	18
Subsecțiunea a 2-a. Faptele și actele juridice	22
§1. Faptele juridice	22
§2. Actele juridice	23
Secțiunea a 2-a. Definirea raportului juridic	30
Secțiunea a 3-a. Elementele raportului juridic	33
Secțiunea a 4-a. Conținutul raportului juridic	34

Secțiunea a 5-a. Obiectul raportului juridic.....	40
Secțiunea a 6-a. Personalitatea juridică.....	41
Subsecțiunea 1. Persoana fizică.....	41
§1. Capacitatea civilă a persoanei fizice.....	42
1.1. Capacitatea de folosință a persoanei fizice.....	42
1.2. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice.....	43
§2. Statutul civil al persoanei.....	45
Subsecțiunea a 2-a. Persoana juridică.....	45
§1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice.....	46
§2. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice.....	47
Secțiunea a 7-a. Proba raportului juridic.....	49
Secțiunea a 8-a. Structura normei juridice.....	52
Secțiunea a 9-a. Clasificarea normelor juridice.....	53
Secțiunea a 10-a. Eficiența normei juridice.....	55
Secțiunea a 11-a. Categoriile de raporturi juridice.....	56
§1. Raporturi juridice de drept privat și raporturi juridice de drept public.....	56
§2. Raportul juridic de drept civil și norma civilă.....	57
§3. Raportul juridic de drept procesual civil și normele de procedură civilă.....	69
§4. Norma penală și raportul juridic de drept penal.....	73
4.1 Norma penală.....	73
4.2. Raportul juridic de drept penal.....	79
§5. Raportul procesual penal și norma procesual penală.....	83
§6. Raportul juridic de drept comercial.....	85
§7. Raportul juridic de drept administrativ și normele juridice de drept administrativ.....	87
7.1. Premisele raportului juridic administrativ.....	89
7.1.1. Faptele juridice.....	89
7.1.2. Norma juridică de drept administrativ.....	89
7.2. Subiectele raportului juridic administrativ.....	91
7.3. Conținutul raporturilor juridice administrative.....	92
7.4. Obiectul raportului juridic administrativ.....	92
§8. Raporturile juridice de drept al muncii și normele juridice corespunzătoare.....	92
§9. Raporturile juridice de contencios administrativ și normele juridice corespunzătoare.....	94
Capitolul VI. Elaborarea dreptului.....	97
Secțiunea 1. Interpretarea dreptului.....	97
Subsecțiunea 1. Noțiunea interpretării dreptului. Considerații generale.....	97
Subsecțiunea a 2-a. Scurt istoric asupra interpretării legilor.....	98
Subsecțiunea a 3-a. Litera și spiritul legii.....	99
§1. Metoda exegezei.....	100
§2. Metoda sociologică.....	100

2.1. Metoda liberei cercetări științifice.....	100
2.2. Metoda meta-textuală.....	101
Subsecțiunea a 4-a. Litera și spiritul legii, principii de apreciere a comportamentului uman	102
§1. Abuzul de drept	102
§2. Frauda.....	103
Subsecțiunea a 5-a. Importanța principiilor în procesul de interpretare a dreptului. Tendințe	104
§1. Raportul dintre jurisdicția constituțională și jurisdicția ordinară. Judecătorul constituțional versus judecătorul ordinar	119
§2. Raportul dintre dreptul național și cel internațional	123
2.1. Curtea Constituțională – Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Curtea de Justiție a Uniunii Europene	123
2.2. Curtea Constituțională – Curtea de Justiție a Uniunii Europene	127
Subsecțiunea a 6-a. Raționamentul juridic	128
§1. Noțiune	128
§3. Particularitățile raționamentului juridic	129
Subsecțiunea a 7-a. Alegerea propozițiilor.....	131
§1. Propozițiile filozofice	131
§2. Propozițiile tehnice.....	132
Subsecțiunea a 8-a. Faptul și dreptul.....	132
Subsecțiunea a 9-a. Reguli de interpretare logică	133
§1. Argumente de interpretare logică	134
1.1. Argumentul <i>a contrario</i>	134
1.2. Argumentul <i>a pari</i>	134
1.3. Argumentul <i>a fortiori</i> (cu atât mai mult)	134
1.4. Argumentul <i>reductio ad absurdum</i> (reducerii la absurd).....	135
1.5. Argumentul <i>ab eadum</i>	135
§2. Maximele de interpretare.....	135
1.1. Maxime de interpretare restrictivă	135
1.1.1. <i>Exceptio est strictissimae interpretationis</i> (exceptionile sunt de strictă interpretare).....	135
1.1.2. <i>Poenalia sunt restringenta</i> (pedepsele sunt de strictă interpretare)	135
1.1.3. Niciun privilegiu fără text.....	135
1.1.4. <i>Cesante ratione legis, cessant ipso dispositio</i> (când rațiunea de a fi a legii dispare, încetează și legea însăși).....	136
1.2. Maxime de interpretare plenifiantă	136
1.2.1. <i>Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus</i> (acolo unde legea nu distinge, nu trebuie să distingă nici interpretul)	136

1.2.2. <i>Incivile este nisi tota lege perspecta judicare</i> (nu este îndeajuns să judecăm, fără a considera legea în totalitatea sa).....	136
1.2.3. <i>Quod abundat non vitiat</i> (ceea ce este abundent nu vatămă).....	136
1.3. Maxime de interpretare privilegiată.....	136
1.3.1. <i>In dubio pro reo</i>	136
1.3.2. <i>In obscuris semper minimum est sequendum</i> (în îndoială se reglează minimum).....	136
1.3.3. <i>Lex posterior derogat priori</i> (legea posteroară derogă de la legea anterioară).....	136
1.3.4. <i>Specialia generalibus derogant</i> (legea specială derogă de la legea generală).....	137
Subsecțiunea a 10-a. Interpretarea actelor juridice. Interpretarea și efectele legii civile.....	137
Secțiunea a 2-a. Tehnica juridică.....	139
Subsecțiunea 1. Conceptul de <i>tehnică legislativă</i>	139
Subsecțiunea a 2-a. Organele competente a elabora și propune proiecte de acte normative. Organizarea activității de elaborare. Declanșarea procesului legislativ.....	140
§1. Determinarea necesității intervenției legislative.....	140
§2. Organele legislative.....	140
§3. Categoriile de acte normative pe scara ierarhiei lor legislative.....	141
Subsecțiunea a 3-a. Stabilirea concepției legii.....	142
§1. Determinarea soluțiilor viitoarei reglementări.....	142
§2. Redactarea legii.....	143
Subsecțiunea a 4-a. Părțile constitutive ale legii.....	144
§1. Titlul.....	144
§2. Preambulul.....	144
§3. Formula introductivă.....	145
§4. Dispoziții generale.....	145
§5. Dispoziții de conținut.....	145
§6. Dispoziții finale.....	145
§7. Dispoziții tranzitorii.....	145
§8. Anexe.....	145
Subsecțiunea a 5-a. Procedee tehnice privind abrogarea, modificarea, completarea, derogarea legii.....	146
§1. Abrogarea.....	146
§2. Modificarea.....	147
§3. Completarea.....	147
§4. Derogarea.....	147
Subsecțiunea a 6-a. Scopul activității legislative.....	148

Capitolul VII. Izvoarele dreptului..... 150

Secțiunea 1. Considerațiuni generale.....	150
---	-----

Secțiunea a 2-a. Izvoarele formale de drept	152
Secțiunea a 3-a. Eterogenitatea izvoarelor de drept. Raportul dintre diferite izvoare de drept.....	154
Subsecțiunea 1. Istoricul surselor	155
§1. Dreptul roman.....	155
§2. Alegerea izvoarelor	158
2.1. Legea și obiceiul	159
2.2. Legea și jurisprudența	160
2.3. Legea și doctrina	160
Secțiunea a 4-a. Ierarhia izvoarelor formale ale dreptului. Noi abordări	162
Capitolul VIII. Răspunderea juridică.....	167
Secțiunea 1. Definirea răspunderii juridice	167
Secțiunea a 2-a. Formele răspunderii juridice	170
Subsecțiunea 1. Clasificarea răspunderii juridice.....	170
Subsecțiunea a 2-a. Forme de răspundere juridică. Particularități.....	172
§1. Răspunderea penală	172
§2. Răspunderea civilă.....	173
§3. Răspunderea administrativă.....	175
§4. Răspunderea specifică dreptului muncii.....	177
Secțiunea a 3-a. Temeiul răspunderii juridice	182
§1. Noțiunea de <i>conduită ilicită</i>	183
§2. Obiectul conduitei ilicite	184
§3. Caracterele generale ale conduitei ilicite.....	184
§4. Formele conduitei ilicite.....	185
Secțiunea a 4-a. Condițiile răspunderii juridice.....	185
Subsecțiunea 1. Vinovăția	185
Subsecțiunea a 2-a. Formele vinovăției.....	186
§1. Intenția.....	186
§2. Culpă	187
2.1. Imprudența	187
2.2. Neglijența	188
2.3. Nepriceperea	188
2.4. Neatenția	189
Secțiunea a 5-a. Prejudiciul și raportul de cauzalitate între fapta ilicită și consecințele sale negative, păgubitoare.....	190
Subsecțiunea 1. Prejudiciul	190
Subsecțiunea a 2-a. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și consecințele sale negative	191
Secțiunea a 6-a. Subiectul răspunderii juridice	192
Secțiunea a 7-a. Principiile răspunderii juridice.....	193
Secțiunea a 8-a. Cauze exoneratoare de răspundere.....	194
§1. Cauzele care înlătură răspunderea penală.....	194
1.1. Amnistia	194
1.1.1. Considerații generale	194

1.1.2. Felurile amnistiei	195
1.1.3. Obiectul și caracterele amnistiei	195
1.1.4. Efectele amnistiei	195
1.2. Prescripția răspunderii penale	196
1.2.1. Noțiunea prescripției răspunderii penale	196
1.2.2. Termenele de prescripție ale răspunderii penale.....	197
1.3. Lipsa plângerii prealabile sau retragerea acesteia	197
1.3.1. Caracterizare generală	197
1.3.2. Lipsa plângerii prealabile	198
1.3.3. Retragerea plângerii prealabile	198
1.4. Împăcarea părților	199
§2. Cauze exoneratoare de răspundere civilă, materială, administrativă și disciplinară	200
2.1. Clasificarea cauzelor	200
2.2. Efectele cauzelor exoneratoare de răspundere civilă, administrativă și disciplinară	202
Capitolul IX. Sancțiunea juridică.....	205
Secțiunea 1. Dreptul și sancțiunea.....	205
Secțiunea a 2-a. Sancțiune – pedeapsă – terminologie	209
Secțiunea a 3-a. Sancțiunea și norma juridică	210
Secțiunea a 4-a. Sancțiunea și raportul juridic	212
Secțiunea a 5-a. Sancțiunea, instituție fundamentală a dreptului	216
Secțiunea a 6-a. Sancțiunea juridică. Caractere. Scop. Funcții	218
Secțiunea a 7-a. Tipuri de sancțiuni	223
Subsecțiunea 1. Sancțiuni penale	223
§1. Sistemul pedepselor.....	223
§2. Sistemul pedepselor în Codul penal în vigoare	224
Subsecțiunea a 2-a. Alte sancțiuni penale	225
§1. Măsurile de siguranță	225
§2. Măsurile educative.....	225
Subsecțiunea a 3-a. Sancțiuni extrapenale.....	226
§1. Sancțiuni civile	226
1.1. Restituirea lucrurilor	227
1.2. Restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.....	227
1.3. Despăgubirea civilă.....	228
Subsecțiunea a 4-a. Sancțiuni administrative	229
§1. Sancțiuni administrative contravenționale.....	229
1.1. Avertismentul.....	230
1.2. Amenda contravențională.....	230
1.3. Prestarea unei activități în folosul comunității	230
Subsecțiunea a 5-a. Sancțiuni de drept civil	232
§1. Nedemnitatea succesorală	233
§2. Revocarea judecătorească a legatelor. Revocarea donației pentru ingratitudine	235

§3. Exheredarea (dezmoștenirea)	236
§4. Decăderea dintr-un drept subiectiv	236
§5. Sancțiuni specifice în materia răspunderii civile delictuale.....	237
5.1. Obligația de a repara în natură prejudiciul produs	237
5.2. Obligarea la despăgubiri civile.....	237
§6. Sancțiuni indirecte specifice în materia răspunderii civile contractuale.....	238
§7. Sancțiuni directe pasive.....	239
7.1. <i>Exceptio non adimpleti contractus</i>	239
7.2. Dreptul de retenție.....	239
7.3. Inopozabilitatea	240
§8. Sancțiuni directe active.....	240
8.1. Nulitatea	240
8.2. Rezoluțiunea și rezilierea	242
8.3. Revocarea.....	242
§9. Alte sancțiuni civile.....	242
9.1. Acțiunea pauliană (revocatorie)	242
9.2. Acțiunea oblică (subrogatorie).....	243
9.3. Acțiunea în declararea simulației	243
9.4. Acțiunea în anulare pentru leziune.....	244
9.5. Sancționarea fraudei la lege	244
9.6. Prescripția.....	244
9.7. Trecerea la stat a unor prestații	244
9.8. Decăderile din termene	245
Secțiunea a 8-a. Înlăturarea aplicării și executării sancțiunilor juridice	245
§1. Grațierea	246
§2. Prescripția executării pedepsei	246
§3. Prescripția executării sancțiunii contravenționale	247
Secțiunea a 9-a. Principiile care guvernează instituția sancțiunii juridice.....	247
§1. Principiul legalității sancțiunilor de drept penal	248
§2. Principiul umanismului sancțiunilor de drept penal	248
§3. Principiul personalității sancțiunilor de drept penal	248
§4. Principiul individualizării sancțiunilor	249
Capitolul X. Instrumentele dreptului.....	250
Secțiunea 1. Conceptul.....	250
Secțiunea a 2-a. Complexele de drept	252
Subsecțiunea 1. Categoria juridică	252
Subsecțiunea a 2-a. Instituțiile juridice	253
§1. Definirea instituției juridice.....	253
§2. Scurt istoric.....	254
§3. Specificul instituțiilor juridice	254
§4. Clasificarea instituțiilor juridice	255
Secțiunea a 3-a. Ordinele juridice sau sistemele juridice	255

Capitolul XI. Limbajul juridic	257
Secțiunea 1. Precizări prealabile	257
Secțiunea a 2-a. Terminologia juridică.....	257
Secțiunea a 3-a. Particularitățile limbajului juridic	258
Secțiunea a 4-a. Conținutul vocabularului juridic	258
 Capitolul XII. Principiile generale ale dreptului	 260
Secțiunea 1. Noțiuni. Locul principiilor generale în sistemul normelor juridice.....	260
Secțiunea a 2-a. Importanța principiilor generale ale dreptului.....	262
Secțiunea a 3-a. Clasificarea principiilor generale. Criterii de clasificare.....	263
 Capitolul XIII. Domeniul dreptului	 265
Secțiunea 1. Dreptul și timpul	265
Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii în timp.....	266
Secțiunea a 3-a. Timpul în drept	267
Secțiunea a 4-a. Dreptul și spațiul	268
Subsecțiunea 1. Dreptul în spațiu	268
Subsecțiunea a 2-a. Aplicarea legii în spațiu.....	268
Subsecțiunea a 3-a. Spațiul în drept	269
 Capitolul XIV. Sisteme juridice. Modele sistematice.....	 271
Secțiunea 1. Noțiuni, clasificări. Aspecte comune	271
§1. Dreptul anglo-saxon	271
§2. Sistemele socialiste.....	272
§3. Sistemele romano-germanice	272
 Capitolul XV. Interdependența dintre științele juridice de ramură	 274
§1. Dreptul constituțional și dreptul civil	274
§2. Dreptul administrativ și dreptul civil.....	275
§3. Dreptul civil și dreptul financiar.....	275
§4. Dreptul civil și dreptul comercial	275
§5. Dreptul civil și dreptul familiei	276
§6. Dreptul civil și dreptul muncii și securității sociale	276
§7. Dreptul civil și dreptul procesual civil	277
§8. Dreptul civil și dreptul penal	277
§9. Dreptul civil și dreptul procesual penal	277
§10. Dreptul comercial și dreptul administrativ	277
§11. Dreptul comercial și dreptul financiar	277
§12. Dreptul comercial și dreptul penal.....	278
§13. Dreptul penal și dreptul constituțional.....	278
§14. Dreptul penal și dreptul procesual penal	278
§15. Dreptul penal și dreptul penitenciar, respectiv dreptul execuțional penal.....	278
§16. Dreptul penal și dreptul administrativ	278

§17. Dreptul administrativ și dreptul constituțional	279
§18. Dreptul administrativ și știința administrației.....	279
§19. Dreptul securității sociale și dreptul constituțional	279
§20. Dreptul securității sociale și dreptul administrativ	280
§21. Dreptul securității sociale și dreptul muncii	280
§22. Dreptul securității sociale și dreptul financiar	280
Capitolul XVI. Bune și rele în practica parlamentară, constituțională și judiciară.....	282
Secțiunea 1. Modul de raportare al aleșilor națiunii la Constituția României. Incoerențe legale și jurisprudențiale.....	282
Secțiunea a 2-a. Modul de raportare a instanțelor judecătorești la normele constituționale. Incoerențe jurisprudențiale	291
Secțiunea a 3-a. Modul de raportare a Curții Constituționale la Constituția României și Dreptul Uniunii Europene. Incoerențe în Jurisprudența Curții Constituționale.....	311
§1. Despre supremația dreptului Uniunii Europene	312
§2. Locul deciziilor Curții Constituționale în cadrul ierarhiei normelor juridice	344
Bibliografie	351